

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 104
im. Macieja Rataja
02-968 Warszawa, ul. Przyczółkowa 27
tel/fax 22 648-49-35

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

**Szkoły Podstawowej nr 104 im. Macieja Rataja w Warszawie
rok szkolny 2025/2026**

PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną Programu Wychowawczo - Profilaktycznego stanowią następujące dokumenty:

1. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej uchwalona w 1997 r.** – aktualna i fundamentalna podstawa prawna w Polsce.
2. **Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 59)** – aktualna i obowiązująca.
3. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z dnia 28 sierpnia 2015 r., poz. 1249)** – *to rozporządzenie zostało uchylone i zastąpione nowym aktem prawnym. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii*
4. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356)** – aktualna i obowiązująca.
5. **Statut SP104** – dokument wewnętrzny szkoły.
6. **Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526)** – aktualna i obowiązująca w Polsce.
7. **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.)** – aktualna i obowiązująca.
8. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.)** – aktualna i obowiązująca.

WSTĘP

Wychowanie w szkole podstawowej jest procesem wspierania ucznia w jego rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, społecznej i duchowej. Proces ten, zgodnie z ustawą Prawo oświatowe, jest nierozdzielnie związany z działaniami profilaktycznymi, które mają na celu ochronę ucznia przed zagrożeniami oraz wspieranie jego potencjału.

Szkola, obok rodziny, stanowi kluczowe środowisko wychowawcze. Działania wychowawcze realizowane w placówce polegają na:

- promowaniu zdrowego i aktywnego stylu życia,
- kształtowaniu postaw społecznych opartych na wartościach, normach i zasadach współżycia,
- wspieraniu ucznia w osiągnięciu równowagi emocjonalnej i poczucia bezpieczeństwa,
- rozwijaniu zdolności poznawczych i twórczych,
- budowaniu systemu wartości opartego na odpowiedzialności, poszanowaniu drugiego człowieka i świadomości obywatelskiej.

Działania profilaktyczne, realizowane równolegle z wychowawczymi, obejmują:

1. wspieranie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami rozwojowymi i społecznymi,
2. ograniczanie czynników ryzyka i zachowań zagrażających zdrowiu,
3. wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają harmonijnemu rozwojowi.

Profilaktyka w szkole ma charakter trójpoziomowy:

1. **Profilaktyka uniwersalna** – skierowana do wszystkich uczniów, zapewniająca im warunki do zdrowego i bezpiecznego rozwoju.
2. **Profilaktyka selektywna** – obejmująca uczniów szczególnie narażonych na trudności wynikające z uwarunkowań rodzinnych, środowiskowych czy biologicznych.
3. **Profilaktyka wskazująca** – adresowana do uczniów, u których pojawiają się wczesne sygnały zagrożeń, wymagających natychmiastowego wsparcia i interwencji.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny na rok szkolny **2025/2026** stanowi spójny system działań nauczycieli, rodziców i specjalistów, którego celem jest stworzenie bezpiecznego, przyjaznego i wartościowego środowiska rozwoju dla każdego ucznia. Realizacja programu sprzyja kształtowaniu postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz przygotowuje dzieci i młodzież do świadomego uczestnictwa w życiu społecznym.

WIZJA SZKOŁY

Nasza szkoła to miejsce, w którym uczniowie czują się bezpieczni, akceptowani i ważni. Tworzymy przestrzeń sprzyjającą zdobywaniu wiedzy, rozwijaniu talentów, kształtowaniu postaw prospołecznych oraz odkrywaniu własnych możliwości. Wierzymy, że każdy uczeń ma w sobie potencjał, który – przy odpowiednim wsparciu – może w pełni rozwinąć.

Chcemy, aby nasza szkoła była:

- **nowoczesna** – otwarta na zmiany, korzystająca z innowacyjnych metod i technologii wspierających proces uczenia się,
- **przyjazna** – budująca atmosferę zaufania, szacunku i współpracy pomiędzy uczniami, nauczycielami i rodzicami,
- **wspierająca** – stwarzająca warunki do indywidualnego rozwoju i przezwyciężania trudności,
- **zaangażowana społecznie** – kształtująca w uczniach poczucie odpowiedzialności za siebie i innych oraz aktywnej postawy wobec wyzwań współczesnego świata,
- **twórcza** – pobudzająca ciekawość, kreatywność i umiejętność samodzielnego myślenia.

Naszą wizją jest szkoła, która inspirowa do uczenia się przez całe życie, a jednocześnie uczy empatii, wrażliwości i odwagi w podejmowaniu wyzwań. Szkoła, w której każdy uczeń doświadcza sukcesu na miarę swoich możliwości i buduje poczucie własnej wartości.

MISJA SZKOŁY

Misją naszej szkoły jest przygotowanie uczniów do świadomego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i zawodowym. Realizujemy to poprzez:

- zapewnienie wysokiego poziomu nauczania i wychowania,
- wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia w wymiarze intelektualnym, emocjonalnym, społecznym i duchowym,
- kształtowanie umiejętności krytycznego myślenia, współpracy i komunikacji,
- rozwijanie poczucia własnej wartości, szacunku dla innych oraz odpowiedzialności za podejmowane decyzje,
- przygotowanie uczniów do życia w dynamicznie zmieniającym się świecie i korzystania z możliwości, jakie on daje.

Wierzymy, że szkoła jest nie tylko miejscem zdobywania wiedzy, ale także środowiskiem kształtującym wartości i postawy. Pragniemy, aby nasi uczniowie:

- rozumieli otaczającą ich rzeczywistość,
- umieli twórczo i odpowiedzialnie w nią ingerować,
- byli otwarci na współpracę i dialog,
- odważnie podejmowali kolejne wyzwania,
- potrafili dostrzegać potrzeby innych i działać na rzecz dobra wspólnego.

Nasza misja to wychowanie ludzi świadomych, aktywnych i wrażliwych, którzy w przyszłości będą w stanie zmieniać świat na lepszy, zaczynając od swojego najbliższego otoczenia.

SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Absolwent naszej szkoły to młody człowiek wszechstronnie przygotowany do podjęcia kolejnego etapu edukacyjnego i dalszego życia w społeczeństwie. Posiada wiedzę i umiejętności dostosowane do swojego wieku, potrafi wykorzystać je w praktyce i kieruje się w swoim postępowaniu uniwersalnymi wartościami.

Absolwent szkoły podstawowej:

1. Samoświadomość i rozwój osobisty

- zna swoje możliwości – potrafi ocenić mocne i słabe strony, akceptuje sukcesy i porażki,
- akceptuje siebie i innych – rozpoznaje swoje uczucia i uczucia innych, szanuje odmienność,
- odczuwa potrzebę samodoskonalenia i dalszej nauki – jest otwarty na nowe doświadczenia, ma własne zainteresowania i pasje,
- stawia sobie cele, planuje działania i pokonuje trudności – jest wytrwały i konsekwentny.

2. Postawy społeczne i obywatelskie

- cechuje się kulturą osobistą – zachowuje się zgodnie z zasadami dobrego wychowania,
- jest wrażliwy, tolerancyjny i otwarty na innych – dostrzega potrzeby drugiego człowieka i okazuje szacunek,
- potrafi działać w grupie – współpracuje, przestrzega zasad wspólnoty,
- jest sprawiedliwy – potrafi bronić własnego zdania, respektując prawa innych,
- jest patriotą – zna i szanuje symbole narodowe, tradycje, a jednocześnie okazuje otwartość wobec innych kultur i narodów.

3. Kompetencje intelektualne i praktyczne

- posiada wiedzę ogólną adekwatną do etapu edukacyjnego,
- umie korzystać z wiedzy w praktyce i rozwiązywać problemy,
- jest twórczy i ciekawy świata – eksperymentuje, weryfikuje informacje,
- korzysta z dóbr kultury i nauki – interesuje się nowościami, odwiedza miejsca kultury,
- posługuje się technologią informacyjną i komunikacyjną w sposób bezpieczny i świadomy.

4. Komunikacja i relacje

- potrafi efektywnie komunikować się z otoczeniem – zna zasady poprawnej komunikacji,
- wyraża siebie – formułuje własne opinie i uczucia,
- rozumie różne sposoby komunikowania się, w tym poprzez nowoczesne technologie, i umie z nich korzystać.

5. Zdrowie, bezpieczeństwo i odpowiedzialność

- dba o zdrowie własne i innych – zna zasady zdrowego stylu życia, reaguje na zagrożenia,
- jest odpowiedzialny i prawy – zna normy prawne i moralne, ponosi odpowiedzialność za własne decyzje, potrafi przyznać się do błędu,
- jest punktualny – szanuje swój czas i czas innych, dotrzymuje terminów.

6. Przygotowanie do dalszej edukacji i życia

- jest samodzielny i zaradny – potrafi szukać rozwiązań problemów,
- jest przygotowany do kolejnego etapu kształcenia – posiada wiedzę i umiejętności, które stanowią solidny fundament dalszego rozwoju,
- jest człowiekiem myślącym – samodzielnie podejmuje decyzje i kształtuje swoją przyszłość.

SYLWETKA ABSOLWENTA NASZEJ SZKOŁY

Absolwent szkoły podstawowej:

- **Zna siebie** – zna swoje mocne i słabe strony, akceptuje sukcesy i porażki.
- **Jest samodzielny i zaradny** – potrafi rozwiązywać problemy.
- **Ma kulturę osobistą** – jest wrażliwy, tolerancyjny i otwarty na innych.
- **Szanuje czas** – jest punktualny i obowiązkowy.
- **Jest sprawiedliwy** – umie bronić swojego zdania, respektując prawa innych.
- **Posiada wiedzę i umie ją wykorzystać** – stosuje ją w życiu codziennym.
- **Chce się rozwijać** – uczy się, poszerza zainteresowania, dąży do doskonałości.
- **Jest twórczy i ciekawy świata** – eksperymentuje, odkrywa, działa kreatywnie.
- **Korzysta z kultury i nauki** – odwiedza muzea, teatry, bezpiecznie używa Internetu.
- **Jest patriotą** – zna tradycje i symbole narodowe, szanuje inne kultury.
- **Akceptuje siebie i innych** – współpracuje w grupie, okazuje szacunek.
- **Umie się komunikować** – jasno wyraża myśli i uczucia, korzysta z nowoczesnych technologii.
- **Dbą o zdrowie i bezpieczeństwo** – zna zasady zdrowego stylu życia i reaguje na zagrożenia.
- **Jest odpowiedzialny i prawy** – ponosi konsekwencje decyzji, przyznaje się do błędów.
- **Planuje i realizuje cele** – konsekwentnie dąży do ich osiągnięcia.
- **Jest przygotowany do dalszej nauki** – ma solidne podstawy do kolejnych etapów edukacji.
- **Jest człowiekiem myślącym** – samodzielnym, świadomym i odpowiedzialnym.

Diagnoza środowiska szkolnego

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły został opracowany na podstawie diagnozy funkcjonowania środowiska szkolnego – obejmującej uczniów, nauczycieli oraz rodziców. Analiza została przeprowadzona w oparciu o:

- dokumentację szkolną,
- ankiety skierowane do uczniów i rodziców (dotyczące oceny subiektywnego dobrostanu psychicznego) oraz do uczniów, rodziców i nauczycieli (w zakresie relacji społecznych, wyznawanych wartości i sposobów spędzania wolnego czasu),
- dokumentację specjalistów pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym sprawozdania z działań interwencyjnych w roku szkolnym 2024/2025,
- rozmowy z nauczycielami, wychowawcami i innymi pracownikami szkoły,
- konsultacje z rodzicami,
- obserwacje zachowań uczniów i interwencje podejmowane w poprzednim roku szkolnym,
- analizę aktualnej sytuacji i zagrożeń dotyczących dzieci i młodzieży.

Zidentyfikowane problemy

Przeprowadzona diagnoza pozwoliła wskazać następujące obszary wymagające działań wychowawczo-profilaktycznych:

- niska świadomość zagrożeń wynikających z korzystania ze środowiska cyfrowego oraz ze stosowania substancji psychoaktywnych,
- niewystarczająca integracja różnych grup uczniowskich, szczególnie w klasach IV–VIII, oraz w klasie III
- trudności emocjonalne uczniów, związane z radzeniem sobie z trudnymi uczuciami i konfliktami,
- ograniczone wsparcie w rozwijaniu pasji i zainteresowań,
- współpraca szkoła - rodzic w obszarze komunikacji
- trudności w rozpoznawaniu własnych predyspozycji oraz w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Kierunki działań wychowawczo-profilaktycznych w roku szkolnym 2025/2026

W związku z powyższymi problemami, w szkole zostaną podjęte działania obejmujące:

- integrację zespołów klasowych oraz włączanie uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych, wielojęzycznych i odmiennych kulturowo,

- profilaktykę uzależnień, w tym uzależnień od mediów społecznościowych i środowiska cyfrowego,
- promocję zdrowego, aktywnego stylu życia oraz sposobów spędzania czasu wolnego bez nadmiernego korzystania z multimediiów,
- zwiększenie wsparcia w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz rozwijania zainteresowań i talentów,
- rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych, w tym umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami i sytuacjami konfliktowymi.
- wzmacnianie współpracy szkoły z rodzicami oraz doskonalenie wzajemnej komunikacji w celu wspierania rozwoju ucznia i budowania spójnego środowiska wychowawczego.

Zgodność z wytycznymi polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2025/2026

Program wychowawczo-profilaktyczny realizuje priorytety Ministerstwa Edukacji, obejmujące m.in.:

1. Kształtowanie myślenia analitycznego (interdyscyplinarne podejście, matematyka).
2. Szkoła jako miejsce edukacji obywatelskiej (patriotyzm, odpowiedzialność, bezpieczeństwo).
3. Promocja zdrowego trybu życia w szkole (postawy prozdrowotne, aktywność fizyczna).
4. Profilaktyka przemocy rówieśniczej i zdrowia psychicznego (interwencje kryzysowe, profilaktyka uzależnień).
5. Promowanie higieny cyfrowej i bezpieczeństwa w sieci (AI, krytyczna analiza informacji, ZPE).
6. Promocja kształcenia zawodowego i doradztwa zawodowego (już od szkoły podstawowej, współpraca z pracodawcami).
7. Wspieranie kultury i języka polskiego wśród Polonii.
8. Wspieranie aktywności poznawczej ucznia (ocenianie kształtujące, sprawczość, metody aktywizujące).

CELE I ZAŁOŻENIA WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNE

Program wychowawczo–profilaktyczny zakłada wspieranie ucznia we wszechstronnym rozwoju – fizycznym, emocjonalnym, intelektualnym, duchowym i społecznym. Proces ten jest wzmacniany i uzupełniany przez działania profilaktyczne, mające na celu ochronę dzieci i młodzieży przed zagrożeniami współczesnego świata.

Cele ogólne:

Oparte na priorytetach polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2025/2026.

1. **Kształtowanie myślenia analitycznego** – poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów ścisłych i przyrodniczych oraz rozwijanie umiejętności matematycznych.
2. **Szkoła jako miejsce edukacji obywatelskiej** – kształtowanie postaw patriotycznych, społecznych i obywatelskich, odpowiedzialności za region i ojczyznę, dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.
3. **Promocja zdrowego trybu życia w szkole** – kształtowanie postaw prozdrowotnych oraz wspieranie aktywności fizycznej uczniów.
4. **Profilaktyka przemocy rówieśniczej i zdrowie psychiczne** – działania w zakresie wsparcia psychicznego dzieci i młodzieży, interwencji kryzysowych oraz profilaktyki uzależnień.
5. **Promowanie higieny cyfrowej i bezpieczeństwa w sieci** – rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji, bezpiecznego korzystania z Internetu oraz metodycznego wykorzystania nowoczesnych technologii i sztucznej inteligencji, w szczególności za pośrednictwem Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
6. **Promocja kształcenia zawodowego i doradztwa zawodowego** – wprowadzenie kształcenia zawodowego już na etapie szkoły podstawowej, wraz ze wzmocnieniem doradztwa zawodowego.
7. **Wspieranie kultury i języka polskiego wśród Polonii** – rozwijanie zainteresowania kulturą i językiem polskim w środowiskach polonijnych.
8. **Wspieranie aktywności poznawczej ucznia** – poprzez promocję oceniania kształtującego oraz metod aktywizujących w dydaktyce, co ma wspierać poczucie sprawczości ucznia.

METODY PRACY

Gry i zabawy – wspierają proces integracji grupy, rozwijają umiejętności społeczne, uczą współpracy, radzenia sobie z emocjami, kształtują zdrową rywalizację.

Rozmowy, dyskusje w grupie – umożliwiają wymianę poglądów, rozwijają umiejętność komunikacji i argumentowania, uczą szacunku dla odmiennych opinii.

Prelekcje, pogadanki – pozwalają na poszerzanie wiedzy uczniów w zakresie zdrowia, bezpieczeństwa, wartości społecznych i obywatelskich.

Prezentacje multimedialne – uatrakcyjniają proces edukacyjny, zwiększają zaangażowanie uczniów i rozwijają ich kompetencje cyfrowe.

Przedstawienia teatralne, filmy – uwrażliwiają na sztukę, rozwijają wyobraźnię i kreatywność, ułatwiają zrozumienie wartości moralnych i społecznych.

Imprezy kulturalne (kino, teatr, muzeum, wystawy) – umożliwiają kontakt z kulturą, poszerzają wiedzę o świecie i rozwijają postawy estetyczne.

Wycieczki piesze i autokarowe – sprzyjają integracji grupy, umożliwiają poznawanie historii i tradycji regionu, kształtują postawy proekologiczne i turystyczne.

Spotkania z ciekawymi ludźmi – inspirować do rozwoju, poszerzają horyzonty, ukazują różne ścieżki kariery i możliwości życiowe.

Udział w imprezach sportowych – rozwija sprawność fizyczną, uczy zdrowej rywalizacji, promuje aktywny styl życia.

Udział w konkursach tematycznych – motywuje do rozwijania zainteresowań i pasji, wzmacnia poczucie własnej wartości i osiągnięć.

Zajęcia z pedagogiem i psychologiem szkolnym – wspierają rozwój emocjonalny uczniów, pomagają w rozwiązywaniu problemów i trudności wychowawczych.

Zajęcia warsztatowe – kształtują umiejętności praktyczne, integrują grupę, sprzyjają uczeniu się przez doświadczenie.

Spotkania z przedstawicielami Straży Miejskiej, Policji, Ochrony Zdrowia – podnoszą świadomość zagrożeń, uczą zasad bezpieczeństwa i odpowiedzialności.

Imprezy okolicznościowe (święta państwowe, spotkania świąteczne) – kształtują postawy patriotyczne i społeczne, rozwijają poczucie wspólnoty szkolnej.

Upowszechnianie obrzędowości szkolnej (pasowanie na ucznia, Święto Szkoły) – wzmacnia identyfikację ze szkołą, buduje tradycję i więzi międzypokoleniowe.

Zabawy karnawałowe, dyskoteki – sprzyjają integracji społeczności szkolnej, uczą właściwych zachowań w sytuacjach towarzyskich.

Prace porządkowe na terenie klasy – uczą odpowiedzialności, współpracy i dbania o wspólne dobro.

Udział w akcjach charytatywnych i społecznych – rozwija empatię, uczy wrażliwości i gotowości niesienia pomocy innym.

Praca w samorządzie uczniowskim – kształtuje postawy obywatelskie, uczy organizacji, współpracy i odpowiedzialności.

Zajęcia wyrównawcze, logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne – wspierają uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wyrównują szanse edukacyjne.

Korzystanie z zasobów biblioteki i pracowni komputerowej – rozwija nawyk samodzielnego uczenia się, wspiera umiejętność selekcji i analizy informacji.

Wywiady środowiskowe – pozwalają lepiej poznać sytuację ucznia, jego warunki rodzinne i potrzeby, co sprzyja skutecznej pomocy.

Spotkania z rodzicami, rozmowy indywidualne, kontakty korespondencyjne – wzmacniają współpracę szkoły z rodzicami, wspierają spójność działań wychowawczych.

OBSZARY DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYCH

1. Kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich

rozwijanie poczucia odpowiedzialności za swoje czyny i decyzje,
budowanie postaw prospołecznych poprzez wolontariat i akcje charytatywne,
aktywne uczestnictwo w życiu szkoły i społeczności lokalnej,
uczenie poszanowania tradycji i symboli narodowych, rozwijanie postaw patriotycznych.

2. Wspieranie rozwoju emocjonalnego i zdrowia psychicznego

prowadzenie zajęć rozwijających umiejętności społeczne i emocjonalne,
organizowanie warsztatów z zakresu radzenia sobie ze stresem i emocjami,
zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego,
działania integrujące grupy uczniów i wzmacniające ich poczucie bezpieczeństwa.

3. Profilaktyka uzależnień i bezpieczeństwo w środowisku cyfrowym

prowadzenie zajęć dotyczących zagrożeń związanych z używkami i substancjami psychoaktywnymi,
edukacja w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów społecznościowych,
warsztaty dotyczące higieny cyfrowej i równowagi między światem realnym a wirtualnym,
współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką i bezpieczeństwem młodzieży.

4. Promocja zdrowego stylu życia

systematyczna edukacja prozdrowotna,
organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych i turystycznych,
promowanie zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej,
działania w zakresie profilaktyki chorób cywilizacyjnych i dbania o bezpieczeństwo.

5. Rozwój zainteresowań, talentów i doradztwo edukacyjno–zawodowe

organizowanie zajęć i konkursów rozwijających zainteresowania,
umożliwienie uczniom udziału w projektach edukacyjnych, artystycznych i społecznych,
wsparcie w odkrywaniu predyspozycji i planowaniu dalszej ścieżki edukacyjnej,
organizacja spotkań z przedstawicielami różnych zawodów i instytucji.

Ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Program wychowawczo-profilaktyczny ma charakter otwarty i podlega systematycznej ewaluacji. Proces ten dostarcza wszechstronnych informacji na temat skuteczności podejmowanych działań oraz wskazuje na potrzebę ewentualnych zmian i udoskonaleń. Ewaluacja stanowi przemyślane, zaplanowane i systematyczne działanie, obejmujące opracowanie własnego systemu gromadzenia oraz analizy informacji, które służą podnoszeniu jakości pracy szkoły.

Obszary ewaluacji:

1. **Ewaluacja celów** – ocena stopnia realizacji celów programu w założonym czasie oraz przy zastosowaniu zaplanowanych środków i metod.
2. **Ewaluacja wyników** – analiza efektów działań wychowawczo-profilaktycznych, w tym przyrostu wiedzy, rozwoju umiejętności i kompetencji, zmian w postawach, zachowaniu i stylu życia uczniów oraz potencjalnych strat.
3. **Ewaluacja procesu** – badanie czynników sprzyjających lub utrudniających realizację programu, analiza przebiegu działań i stosowanych metod pracy.

Metody ewaluacji:

obserwacja – pozwalająca na rejestrowanie zachowań i zdarzeń w środowisku szkolnym,

wywiad – umożliwiający pełniejsze poznanie opinii, doświadczeń i odczuć uczniów, rodziców i nauczycieli,

grupy fokusowe – dyskusje grupowe pozwalające na pogłębioną analizę określonych zagadnień,

ankiety diagnostyczne – anonimowe narzędzie do badania opinii społeczności szkolnej,

analiza dokumentacji – dostarczająca obiektywnych i pełnych informacji o środowisku szkolnym.

Standardy ewaluacji:

udział przedstawicieli wszystkich grup zaangażowanych w życie szkoły (uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników szkoły, instytucji współpracujących),

jednoznaczne określenie celów i pytań badawczych,

ustalenie jasnych zasad ewaluacji,

dobór realistycznych metod badawczych,

obiektywne i rzetelne opracowanie wyników, wykorzystanie ich w praktyce do doskonalenia programu.

Program wychowawczo-profilaktyczny

Cele, sposoby realizacji i odpowiedzialni

CEL OGÓLNY	CELE SZCZEGÓŁOWE	SPOSÓB REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów ścisłych i przyrodniczych oraz rozwijanie umiejętności matematycznych.	Stymulowanie procesów poznawczych.- Rozwijanie umiejętności logicznego i krytycznego myślenia poprzez analizę problemów z różnych dziedzin nauki.	innowacyjne metody pracy z uczniami – wykorzystywanie metod aktywizujących (burza mózgów, mapa myśli, metoda projektu, gry dydaktyczne)	Nauczyciele
	Kształtowanie umiejętności dostrzegania związków przyczynowo–skutkowych między zjawiskami matematycznymi, fizycznymi, chemicznymi i przyrodniczymi.	rozwiązywanie zadań problemowych na lekcjach	Nauczyciele
	Zastosowanie narzędzi matematycznych do rozwiązywania problemów praktycznych z zakresu nauk przyrodniczych i technicznych.	wspieranie motywacji do systematycznej pracy, projekty interdyscyplinarne np. ekologia, zdrowie, środowisko lokalne	Nauczyciele przedmiotów ścisłych i przyrodniczych
	Doskonalenie umiejętności interpretacji danych liczbowych, tabelarycznych i graficznych oraz wyciągania wniosków na ich podstawie.	rozwiązywanie zadań problemowych i łamigłówek logicznych na lekcjach matematyki i przyrody, lekcjach wychowawczych	Nauczyciele przedmiotów ścisłych i przyrodniczych
		prowadzenie prostych doświadczeń przyrodniczych i fizycznych,	Nauczyciele

	Uczenie pracy metodą projektu interdyscyplinarnego, wymagającego łączenia wiedzy z różnych przedmiotów ścisłych. Stawianie hipotez. Planowanie doświadczeń. Analizę wyników. Rozwijanie umiejętności współpracy w grupie podczas rozwiązywania zadań problemowych wymagających podejścia interdyscyplinarnego. .	analizowanie codziennych zjawisk (np. pogoda, ruch ciał, wzrost roślin) pod kątem przyczyny i skutku. realizacja projektów łączących matematykę, przyrodę i technikę (np. „Mój ekologiczny dom”, „Matematyka w kuchni”), zadania typu „problem otwarty” – z wieloma możliwymi rozwiązaniami, prace zespołowe przy projektach interdyscyplinarnych, gry dydaktyczne i rywalizacja drużynowa (np. quiz matematyczno-przyrodniczy). zachęcanie uczniów do opisywania przebiegu doświadczeń własnymi słowami, prezentowanie wyników w formie ustnej, pisemnej i graficznej, ćwiczenie poprawnego stosowania symboli matematycznych i jednostek miar.	Nauczyciele; Nauczyciele przedmiotów ścisłych i przyrodniczych Nauczyciele; Nauczyciele; Nauczyciele; Nauczyciele; Nauczyciele; Nauczyciele przedmiotów ścisłych i przyrodniczych
--	--	--	--

Wspieranie aktywności poznawczej ucznia – poprzez promocję oceniania kształtującego oraz metod aktywizujących w dydaktyce, co ma wspierać poczucie sprawczości ucznia.		pokazywanie uczniom ich indywidualnych postępów w dłuższym przedziale czasowym, co pozwoli im lepiej uświadomić, jak postępuje ich rozwój, a co za tym idzie, pozwoli im osiągnąć poczucie sukcesu.	Nauczyciele
	Rozwijanie umiejętności samodzielnego wyciągania wniosków na podstawie informacji zwrotnej otrzymywanej od nauczyciela i rówieśników.	zachęcanie do samodzielnego wyciągania wniosków np. <i>dlaczego tak uważasz?, co cię do tego skłoniło?</i>	Wychowawcy, nauczyciele
	Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za proces uczenia się poprzez samoocenę i ocenę koleżeńską.	prowadzenie krótkich rozmów podsumowujących po wykonaniu zadania lub/i zastosowanie kart samooceny i rubryk z prostymi pytaniami <i>co mi się udało, co jeszcze mogę poprawić</i>	Wychowawcy, nauczyciele
	Doskonalenie umiejętności wyznaczania celów i kryteriów sukcesu (tzw. <i>na co będziemy zwracać uwagę</i>).	chwalenie wysiłku i postępów, a nie tylko efektu końcowego,	Wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele świetlicy
	Aktywne angażowanie ucznia w proces lekcyjny poprzez stosowanie metod aktywizujących (np. burza mózgów, dyskusja, drama, mapa myśli, metoda projektu).	wprowadzanie np. zasady podsumowania lekcji („co nowego się dowiedziałem, co było trudne, co chcę jeszcze poćwiczyć”),	Wychowawcy, nauczyciele
	Wzmacnianie motywacji wewnętrznej dzięki dostrzeganiu postępów, a nie tylko końcowego efektu pracy.	dawanie uczniom możliwości wyboru: zadania, sposobu jego wykonania lub formy prezentacji,	Wychowawcy, nauczyciele
		praca w parach i małych grupach nad zadaniami problemowymi,	Wychowawcy, nauczyciele

	Rozwijanie postawy refleksyjnej poprzez systematyczne podsumowywanie własnych działań i poszukiwanie obszarów do poprawy. Budowanie poczucia sprawczości i wartości własnej pracy poprzez możliwość wyboru zadań, sposobów rozwiązania czy formy prezentacji wyników. Uczenie współpracy i komunikacji w grupie jako sposobu na aktywne uczenie się od innych i z innymi. Kształtowanie wytrwałości w działaniu poprzez zadania otwarte, problemowe i wymagające dłuższej pracy. Doskonalenie umiejętności prezentacji i argumentacji jako elementu aktywności poznawczej i samooceny. Rozwijanie pasji, talentów i zainteresowań uczniów, Kształtowanie postawy zaangażowania, wytrwałości i zdrowej rywalizacji, Wzmacnianie współpracy szkoły z rodzicami w zakresie wspierania uzdolnień dzieci,	ćwiczenia wymagające podziału ról, umożliwianie uczniom prezentacji wyników pracy grupowej na forum klasy, organizowanie mini-debat i dyskusji na proste tematy dostosowane do wieku. zauważanie mocnych stron ucznia, skupianie się na pozytywach	Wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele świetlicy, dyrektor
		przygotowanie uczniów do konkursów międzyszkolnych systematyczne zachęcanie i motywowanie uczniów do udziału w konkursach, przygotowywanie uczniów do rywalizacji konkursowej poprzez dodatkowe zajęcia, konsultacje i indywidualne wsparcie bieżące informowanie uczniów i rodziców o dostępnych konkursach – zarówno szkolnych, międzyszkolnych, jak i zewnętrznych (w tym płatnych), przekazywanie informacji z odpowiednim wyprzedzeniem, aby umożliwić rodzicom podjęcie decyzji o udziale dziecka w konkursie i przygotowanie go do startu,	Nauczyciele, wychowawcy Nauczyciele, wychowawcy Nauczyciele, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy Nauczyciele, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy Nauczyciele, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy Nauczyciele, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy Wychowawcy

Promocja kształcenia zawodowego i doradztwa zawodowego – wprowadzenie do kształcenia zawodowego już na etapie szkoły podstawowej oraz współpraca z pracodawcami, wraz ze wzmocnieniem doradztwa zawodowego.	Budowanie pozytywnego wizerunku szkoły poprzez aktywny udział uczniów w konkursach.	promowanie osiągnięć uczniów na terenie szkoły oraz w środowisku lokalnym, aby wzmacniać ich poczucie własnej wartości i motywację do dalszego rozwoju. popularyzowanie osiągnięć dzieci (tablice szkolne, strona internetowa, blog szkolny itp.)	
	Rozwijanie umiejętności twórczego myślenia, kreatywności, innowacyjności.	konsultacje z doradcą zawodowym wdrażanie elementów doradztwa zawodowego od pierwszego etapu edukacyjnego (np. spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, zwiedzanie miejsc pracy itp.)	Koordinator ds. doradztwa zawodowego, Nauczyciele Wychowawcy
	Wsparcie w wyborze dalszej ścieżki rozwoju Diagnozowanie zainteresowań, talentów i umiejętności już na poziomie szkoły podstawowej. organizowanie warsztatów, zajęć praktycznych i pokazów zawodów w szkołach podstawowych. Kształcenie umiejętności komunikacji, pracy zespołowej, przedsiębiorczości i kreatywności.	zajęcia doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII. konsultacje indywidualne z doradcą zawodowym PPP24 dla uczniów klas VIII, spotkanie informacyjne dla rodziców klas VIII z doradcą zawodowym PPP24 oraz koordynatorem ds. doradztwa zawodowego wczesne rozpoznanie predyspozycji uczniów	Koordinator ds. doradztwa zawodowego Koordinator ds. doradztwa zawodowego Wychowawcy Specjaliści Dyrektor Wychowawcy; Specjaliści

	Wspieranie rodziców w procesie wyboru ścieżki edukacyjnej dzieci	organizowanie zajęć „poznaj swoje mocne strony” z doradcą zawodowym, kampanie informacyjne w szkołach i mediach lokalnych, wycieczki do zakładów pracy i laboratoriów branżowych zatrudnianie profesjonalnych doradców zawodowych w szkole prorowadzenie godzin wychowawczych poświęconych wyborowi ścieżki kariery organizacja warsztatów komunikacyjnych, teatralnych i z autoprezentacji, gry symulacyjne (np. zakładanie firmy, prowadzenie negocjacji), organizowanie spotkań informacyjnych dla rodziców z doradcami zawodowymi i pracodawcami, włączanie rodziców w działania projektowe szkoły (np. „dzień zawodów rodzinnych”).	Koordinator ds. doradztwa zawodowego Wychowawcy; Specjaliści Dyrektor Wychowawcy Wychowawcy, nauczyciele, specjaliści psycholog, pedagog Koordinator ds. doradztwa zawodowego; Dyrektor Nauczyciele Specjaliści, psycholog, pedagog, wychowawcy, realizatorzy zewnętrzni - fundacje, stowarzyszenia, dyrektor
--	---	---	---

Profilaktyka przemocy rówieśniczej i zdrowie psychiczne (interwencje kryzysowe, profilaktyka uzależnień)	Zapobieganie przemocy rówieśniczej	zapobieganie przemocy rówieśniczej	psycholog, pedagog, wychowawcy, realizatorzy zewnętrzni - fundacje, stowarzyszenia, dyrektor
	Rozwijanie umiejętności rozpoznawania przejawów przemocy i agresji.	warsztaty i zajęcia edukacyjne na temat agresji, przemocy	
	Kształtowanie postaw empatii, szacunku i odpowiedzialności w relacjach z rówieśnikami.	programy wychowawcze rozwijające empatię, współpracę i umiejętność rozwiązywania konfliktów	nauczyciele, wychowawcy, dyrektor
	Uczenie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.	kampanie i akcje społeczne promujące postawy przeciw przemocy	
	Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem i emocjami.	zajęcia z zakresu radzenia sobie ze stresem i emocjami	pedagog, psycholog
	Kształtowanie świadomości własnych potrzeb psychicznych i emocjonalnych.	konsultacje i spotkania z psychologiem lub pedagogiem szkolnym	nauczyciele, wychowawcy
	Promowanie prozdrowotnych zachowań i zdrowego stylu życia.	programy promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną i rozwój zainteresowań	pedagog, psycholog, nauczyciele
	Interwencje kryzysowe. Uczenie rozpoznawania sytuacji wymagających natychmiastowej pomocy.	interwencje kryzysowe	
	Zapewnienie dostępu do wsparcia specjalistów (psycholog, pedagog).	szkolenia dla uczniów i nauczycieli w zakresie rozpoznawania sytuacji kryzysowych.	psycholog, pedagog, wychowawcy, dyrektor
		zapewnienie procedur reagowania w sytuacjach zagrożenia psychicznego	dyrektor

	Kształtowanie gotowości do udzielania pierwszej pomocy emocjonalnej rówieśnikom. Profilaktyka uzależnień Uświadamianie skutków zdrowotnych i społecznych uzależnień. Kształtowanie odporności na presję rówieśniczą i negatywne wpływy środowiska. Promowanie zdrowych alternatyw spędzania czasu wolnego.	udzielanie wsparcia emocjonalnego rówieśnikom w trudnych sytuacjach, mediacje w konfliktach profilaktyka uzależnień zajęcia edukacyjne o skutkach uzależnień (alkohol, substancje psychoaktywne, gry komputerowe) spotkania z ekspertami, przedstawicielami służb profilaktycznych i terapeutami promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego i umiejętności radzenia sobie z presją rówieśniczą i wykluczeniem z grupy	pedagog, psycholog, nauczyciele, wychowawcy pedagog, psycholog, nauczyciele, wychowawcy wychowawcy; nauczyciele
Szkoła jako miejsce edukacji obywatelskiej – kształtowanie postaw patriotycznych,	Kultywowanie obrzędowości szkolnej	organizacja życia kulturalnego w szkole np. zabawy karnawałowe, dyskoteki, Dzień Dziecka, itp.	wg kalendarza imprez,

społecznych i obywatelskich, odpowiedzialności za region i ojczyznę, dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.	kształtowanie szacunku do historii, tradycji i symboli narodowych oraz poczucia przynależności do ojczyzny. Odpowiedzialność za region i ojczyznę – troska o środowisko, dziedzictwo i aktywny udział w społeczności lokalnej. Bezpieczeństwo własne i innych – przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i odpowiedzialność za siebie i innych.	przygotowanie apeli, akademii, konkursów, zabaw, wigilii klasowych, festynu rodzinnego, Święta Szkoły itp. organizowanie uroczystości szkolnych z okazji rocznic i świąt narodowych, uroczyste składanie kwiatów pod pomnikiem patrona szkoły organizowanie uroczystości państwowych (np. Święto Niepodległości, Dzień Flagi)	samorząd uczniowski rodzice, nauczyciele, wychowawcy wychowawcy, nauczyciel odpowiedzialny wg kalendarza imprez Nauczyciele – zgodnie z kalendarzem imprez i uroczystości szkolnych, odpowiedzialni uczniowie, samorząd szkolny
--	---	--	---

	Kształtowanie postaw prospołecznych i patriotycznych	lekcje historii i wychowania do wartości połączone z projektami edukacyjnymi wycieczki edukacyjne do miejsc pamięci narodowej i muzeów realizacja projektów szkolnych i lokalnych (np. wolontariat, akcje charytatywne) dyskusje, debaty i zajęcia rozwijające umiejętności komunikacji i współpracy udział w samorządzie szkolnym i podejmowanie inicjatyw społecznych akcje ekologiczne i prospołeczne w lokalnej społeczności projekty związane z historią i kulturą regionu zajęcia rozwijające świadomość wpływu własnych działań na dobro wspólne kształtowanie postawy szacunku do symboli narodowych przedstawianie sylwetek wielkich Polaków i ich zasług dla rozwoju kultury polskiej i Rzeczypospolitej Polskiej	nauczyciele historii Wychowawcy, nauczyciele opiekun wolontariatu w SP104 samorząd uczniowski, wychowawcy zgodnie z kalendarzem imprez i uroczystości szkolnych wychowawcy Nauczyciele Wychowawcy Nauczyciele, nauczycieli historii i języka polskiego
--	---	---	---

		zapoznanie z utworami literackimi, dziełami sztuki, filmami, pieśniami o tematyce patriotycznej poznawanie historii i zabytków Warszawy poznawanie środowiska lokalnych patriotów wycieczki krajoznawcze po regionie poznanie praw ucznia, praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej Polskiej poznanie praw dziecka i sposobu interwencji, gdy są one łamane	Nauczyciel, wychowawcy Nauczyciele, wychowawcy Psycholog, pedagog
--	--	---	--

Promowanie higieny cyfrowej i bezpieczeństwa w sieci – rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji, bezpiecznego korzystania z Internetu oraz metodycznego wykorzystania nowoczesnych technologii i sztucznej inteligencji, w szczególności za pośrednictwem Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej	Kształtowanie umiejętności bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi, w tym korzystania z Internetu. Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów, w tym w cyberprzestrzeni. Wdrażanie do odpowiedzialnego korzystania z zasobów Internetu. Kształtowanie umiejętności dokonywania wyboru programów telewizyjnych, radiowych oraz multimedialnych, racjonalnego korzystania z Internetu.	prowadzenie godzin wychowawczych na temat zagrożeń płynących z nieodpowiedniego korzystania z telewizji, komputera w tym Internetu Dzień bezpiecznego Internetu pogadanki, rozmowy, filmy edukacyjne, gry i zabawy interakcyjne na temat zagrożeń wynikających z korzystania ze stron internetowych i mediów społecznościowych niedostosowanych do wieku. umożliwienie dzieciom anonimowego zgłaszania problemów za pośrednictwem aplikacji RESQL	Nauczyciele, specjaliści nauczyciele informatyki, realizatorzy zewnętrzni, fundacje, stowarzyszenia Wychowawcy, wg kalendarza imprez i uroczystości Wychowawcy klas 4-8 nauczyciel informatyki koordynatorzy realizacji RESQL w szkole
---	---	---	---

Promocja zdrowego trybu życia w szkole, kształtowanie postaw prozdrowotnych oraz wspieranie aktywności fizycznej uczniów.	Kształtowanie świadomości zdrowotnej Rozwijanie aktywności fizycznej Promowanie zdrowych nawyków żywieniowych Przeciwdziałanie uzależnieniom i zachowaniom ryzykownym Rozwijanie umiejętności dbania o kondycję psychiczną Budowanie nawyków bezpieczeństwa i odpowiedzialności za zdrowie Wyrabianie nawyku dbania o własne zdrowie: odżywianie, zapobieganie chorobom, aktywny wypoczynek. Kształtowanie nawyków kultury i higieny osobistej. Profilaktyka uzależnień Kształtowanie u uczniów umiejętności rozpoznawania zagrożeń dla zdrowia fizycznego i psychicznego oraz propagowanie bezpiecznego i odpowiedzialnego stylu życia.	wyrabianie nawyków prozdrowotnych tj. mycie zębów, mycie rąk przed posiłkiem prowadzenie zajęć, zabaw na świeżym powietrzu. lekcje wychowawcze i przedmiotowe na temat higieny i dbałość o zdrowie, udział w konkursach np. <i>Wiem co jem</i> organizowanie szkolnych i międzyszkolnych rozgrywek sportowych	nauczyciele nauczyciele wychowania fizycznego wychowawcy Nauczyciele przyrody, biologii, uczniowie, wychowawcy, psycholog, pedagog, nauczyciele wychowania fizycznego, nauczyciele świetlicy wychowawcy, psycholog, pedagog, nauczyciele wychowania fizycznego, nauczyciele świetlicy wychowawcy, psycholog, pedagog, nauczyciele wychowania fizycznego, nauczyciele świetlicy
--	--	---	--

	Zwiększanie poziomu wiedzy rodziców na temat zachowań ryzykownych, zagrożeń związanych z okresem dorastania oraz prawidłowego rozwoju dziecka w okresie adolescencji. Podnoszenie świadomości zarówno uczniów, jak i rodziców w zakresie metod zapobiegania zachowaniom ryzykownym i wspierania zdrowego funkcjonowania młodzieży		Wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog Wychowawcy, pedagog, psycholog
--	---	--	--

Wzmacnianie współpracy szkoły z rodzicami oraz doskonalenie wzajemnej komunikacji w celu wspierania rozwoju ucznia i budowania spójnego środowiska wychowawczego	Lepszy przepływ informacji między szkołą a rodzicami. Wzrost zaangażowania rodziców w życie szkoły.	systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu uczniów w formach tradycyjnych (spotkania, zebrania, telefon szkolny) i elektronicznych (e-dziennik)	Nauczyciele, wychowawcy, dyrektor, specjaliści, nauczyciele świetlicy

	Spójne oddziaływania wychowawcze szkoły i domu. Wzrost poczucia współodpowiedzialności za rozwój dziecka.	organizowanie warsztatów, prelekcji i spotkań tematycznych dla rodziców, wspierających ich kompetencje wychowawcze umożliwienie rodzicom udziału w życiu szkoły (np. pomoc w organizacji uroczystości, udział w projektach) wspólne rozwiązywanie problemów wychowawczych poprzez indywidualne konsultacje i zespołowe spotkania z rodzicami budowanie klimatu otwartości i partnerstwa poprzez jasne, rzetelne i dwustronne przekazywanie informacji	Psycholog, pedagog Nauczyciele, wychowawcy, dyrektor Wychowawcy, nauczyciele; pedagog, psycholog, dyrektor Nauczyciele, wychowawcy, nauczyciele świetlicy, pedagog, psycholog, dyrektor
--	---	---	---

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY otrzymał pozytywną opinię RADY PEDAGOGICZNEJ SP 104 w dniu 15.09.2025
PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY został uchwalony przez RADĘ RODZICÓW SP 104 w dniu 25.09.2025.

DYREKTOR
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 104
im. Macieja Rataja w WARSZAWIE
Agata Tkaczyk